

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2000 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om förvaltningen av straffverkställighet och några lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2000 regeringens proposition med förslag till lag om förvaltningen av straffverkställighet och några lagar som har samband med den (RP 136/2000 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Kirsti Rissanen, överdirektör Markku Salminen, biträdande avdelningschef Esa Vesterbacka, regeringsrådet Leena Kuusama och lagstiftningsdirektör Jan Törnqvist, justitieministeriet
- riksdagens biträdande justitieombudsman Jaakko Jonkka
- regeringsrådet Tarja Hyvönen, inrikesministeriet
- ordföranden Anja Tulenheimo-Takki, Rådet för brottsförebyggande
- direktör Ilkka Neiramo, Fångvårdens utbildningscentral
- lagman Lauri Melander, tingsrätten i Vanda
- biträdande riksåklagare Martti Jaatinen, Riksåklagarämbetet
- direktör Anna-Katarina Grönholm, Helsingfors centralfängelse
- direktör Heikki Kokkonen, Kuopio länsfängelse
- ombudsman Harri Montonen och utvecklingsdirektör Maija-Liisa Kukkonen, Kriminalvårdsföreningen

- direktör Pekka Kepanen, Kriminalvårdsföreningens distriktsbyrå i Kajana
- direktör Sampo Järvelä, Kriminalvårdsföreningens verksamhetscentral i Tammerfors
- direktör Pekka Haajanto, Kriminalvårdsföreningens distriktsbyrå i Åbo
- huvudförtroendeman Harri Virolainen, Kriminaalihuollon Henkilöstöyhdistys KHHY ry
- vice ordförande Leo Immonen, Vankeinhoiton Henkilökuntaliitto VHHL ry
- ordförande Jari Tuomela, Vankilavirkailijain Liitto VVL
- professor Pekka Koskinen
- professor Olli Mäenpää
- professor Ari-Matti Nuutila
- juris doktor, docenten Jussi Pajuoja.

Samband med andra handlingar

Lagutskottet har under den gångna höstsessionen behandlat tre olika propositioner med förslag till ändring av lagen om straffverkställighet, där det har delvis föreslagits ändring av samma paragrafer (RP 35/2000 rd, RP 171/2000 rd och den nu föreliggande propositionen RP 136/2000 rd).

Av dem avses RP 35/2000 rd och RP 171/2000 rd träda i kraft så fort som möjligt. Den föreliggande propositionen RP 136/2000 rd avses i sin tur träda i kraft den 1 augusti 2001.

För att samordna bestämmelserna har utskottet slagit ihop RP 35/2000 rd och RP 171/2000 rd och godkänt ett betänkande om dem (LaUB 12/2000 rd), som skall godkännas slutligt vid riksdagens plenum i dag.

I detta betänkande måste bestämmelserna samordnas ytterligare. De lagrum det gäller nämns särskilt i betänkandets motivering.

PROPOSITIONEN

Propositionen avser en omorganisering av de kriminalpolitiska uppgifterna och uppgifterna i anknytning till verkställigheten av straff som hör till justitieministeriets förvaltningsområde. De uppgifter som hör till justitieministeriets fångvårdsavdelning, verkställigheten av fängelsestraff och fångvårdsväsendets administration föreslås till största delen bli överförda från ministerinivå till centralförvaltningsnivå. Vidare skall uppgifter i samband med verkställighet av samhällspåföljder, som innefattar betydande offentlig maktutövning, övergå till en myndighetsorganisation och den nuvarande offentlighetsliga Kriminalvårdsföreningen skall läggas ned.

För att propositionens syfte skall uppnås stiftas en lag om verkställighet av straff. Enligt den inrättas under justitieministeriet en ny gemensam myndighet på centralförvaltningsnivå, ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder. Huvuddelen av kriminalvårdsföreningen ombildas till ett ämbetsverk för frihetsbegränsande påföljder. Vidare skall det nuvarande fångvårdsväsendet stå kvar oförändrat.

Ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder skall omfatta den operativa centralledningen för centralen för samhällspåföljder och fångvårdsväsendet samt den personal som sköter gemensamma, riksomfattande verkställande och administrativa uppgifter inom centralen för samhällspåföljder och fångvårdsväsendet. Ämbetsverket skall leda och övervaka verkställigheten

av samhällspåföljder och fängelsestraff samt förvaringen i rannsakningsfängelse enligt de mål som avtalats med justitieministeriet.

Centralen för samhällspåföljder skall ha hand om verkställigheten av samhällspåföljder och den skall omfatta vissa regionala enheter. Fångvårdsväsendet kommer att ha hand om verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter samt förvaring i rannsakningsfängelse. Det skall i sin tur omfatta straffanstalter och sjukhusenheter.

Övergångsbestämmelser om personalen skall säkerställa att de personers anställningar som övergår från Kriminalvårdsföreningen i statens tjänst fortsätter och att deras anställningsförmåner består.

I detta sammanhang skall lagen om Fångvårdens utbildningscentral ses över och vissa lagar som gäller innehållet i verkställigheten av straff ändras. Det är fråga om lagar med bestämmelser om bl.a. de myndigheters befogenheter som har hand om straffverkställighetsuppgifter. Namnet på myndigheter i annan lagstiftning skall ändras så att det svarar mot lagen om förvaltning av straffverkställighet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2001.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Det straffrättsliga påföljdssystemet i Finland kompletterades på 1990-talet med nya påföljder, samhällstjänst och försök med ungdomsstraff. Samhällstjänsten lyckades över förväntningarna och har börjat anlitas utöver alla beräkningar. Denna utveckling fick återverkningar för

den offentlighetsliga Kriminalvårdsföreningens ställning och uppgifter. Lagstiftningen om Kriminalvårdsföreningen måste ändras och merparten av dess resurser omriktas på verkställigheten av samhällspåföljder.

Redan denna fas i utvecklingen lyfte fram frågan om Kriminalvårdsföreningens roll. Det fak-

tum att verkställigheten sköttes av en offentlig-rättslig förening, låt vara att den var starkt bunden vid lagstiftningen, gav upphov till en debatt om arrangemanget kunde anses riktigt ur konstitutionell synvinkel.

I 124 § i den nya grundlagen togs in en bestämmelse om möjligheten att anförtro förvaltningsuppgifter åt andra än myndigheter. Enligt paragrafen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt dock ges endast myndigheter. Med hänsyn till denna bestämmelse är propositionen nödvändig.

Regelverket om verkställigheten av straff härstammar ursprungligen från 1889, även om det har reviderats grundligt på 1970-talet. Bestämmelserna har också därefter flera gånger ändrats så att de inte längre utgör en klar helhet. Lagutskottet har i sina tidigare ställningstaganden ansett det viktigt att lagstiftningen om straffverkställighet ses över grundligt. Förberedelser för detta har vidtagits i en kommitté som tillsattes i december 1999 och som fick i uppdrag att bereda ett förslag till reform av lagstiftningen om fängelsestraff och deras verkställighet. Kommitténs uppdrag går ut den 31 mars 2001.

De nya bestämmelserna om straffverkställighet blir givetvis klarare och enklare att tillämpa om det finns en klar och fungerande organisation för deras verkställighet.

Utifrån det ovan sagda finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Organisationsreformen

Regeringen föreslår att det i början av augusti 2001 skall inrättas ett nytt ämbetsverk för frihetsbegränsande påföljder, som skall svara för verkställigheten av fängelsestraff, förvaring i rannsakningsfängelse och samhällspåföljder. Under ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder föreslås en ny central för samhällspåföljder, som skall svara för verkställigheten av samhällspåföljder, och fängelsestraff, som i sin tur som förut svarar för verkställigheten av fängelsestraff och förvaring i rannsakningsfängelse. Verksställigheten av samhällspåföljder lyfts över

från den offentlighetsrättsliga Kriminalvårdsföreningen på de statliga myndigheternas ansvar och föreningen kommer att läggas ner i sin nuvarande form.

Vidare skall justitieministeriets kriminalpolitiska uppgifter omorganiseras. Merparten av fängelsevårdens centralförvaltningsuppgifter som nu handhas av ministeriets fängelseavdelning skall föras över på det nya centrala ämbetsverket och sommaren 2001 skall än en ny kriminalpolitisk avdelning inrättas vid justitieministeriet i samband med en organisationsreform.

I lagen föreslås bara grundläggande bestämmelser om de tre olika myndigheterna. Närmare bestämmelser kommer att utfärdas genom förordning.

De sakkunniga som utskottet har hört anser att den föreslagna omstruktureringen inom justitieministeriet ger goda möjligheter till en övergripande utveckling av påföljdssystemet. Det kriminalpolitiska beslutsfattandet kommer att få en klarare profil. Det nya centrala ämbetsverket ger i sin egenskap av operativ enhet också goda möjligheter att utveckla fängelsevården och kriminalvården på lika villkor. I samma veva hade sakkunniga uppmärksammat den föreslagna organisationsmodellen med tre mycket närstående myndigheter, som ansetts vara exceptionell i finsk rätt. Med hänsyn till att befogenheterna för det nya centrala ämbetsverkets enheter dessutom har formulerats på en mycket generell nivå, är det svårt att få en helhetsuppfattning om propositionen. Flera sakkunniga har därför ansett att propositionen inte bör godkännas åtminstone utan ändringar. Å andra sidan har det ansetts att även om det är möjligt att inrätta en sådan samlad organisation genom lag, krävs det för att företaget skall lyckas att de inbördes ansvarsrelationerna mellan olika myndigheter anges tydligare på lagnivå.

De föreslagna nya namnen ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder och centralen för samhällspåföljder har ansetts misslyckade. Dessutom är det problematiskt att organisationernas inbördes hierarki eller parallellitet inte framgår av dess namn.

Enligt vad utskottet har erfarit är en viktig utgångspunkt för propositionen konstaterandet att Kriminalvårdsföreningens och fångvårdsväsendets verksamhetskulturer i hög grad skiljer sig från varandra. Kriminalvårdsföreningen har lyckats mycket väl med att lägga upp och organisera verkställigheten av samhällspåföljder och därför är det på sin plats att dess verksamhetskultur bibehålls oberoende av omorganiseringen.

Med stöd av erhållen utredning menar utskottet att den föreslagna omorganiseringen åtminstone i initialfasen kan genomföras på föreslaget vis. Ett villkor är dock att lagen om förvaltning av straffverkställighet kompletteras och görs fullständigare än i propositionen. Beträffande ledningsförhållandena vid ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder är det uttryckligen skäl att konstatera att centralen för samhällspåföljder leds av en överdirektör och fångvårdsväsendet av en generaldirektör. Vissa riksomfattande uppgifter, som de som hör till den s.k. högsta verkställaren (framför allt att utföra verkställighet av straff och formellt-juridisk granskning av dem) och normala förvaltnings- och stöduppgifter typ tjänster för ekonomiförvaltningen, personalförvaltningen, dokumentförvaltningen och datatekniken, organiseras gemensamt för båda myndighetslinjerna vid ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder. För dessa uppgifter svarar ämbetsverkets chef, som enligt lagen är fångvårdsväsendets generaldirektör. Utskottet anser att eftersom centralen för samhällspåföljder och fångvårdsväsendet vardera har sina egna uppgifter och utgör sin egen helhet när det gäller straffverksälligheten, kan den föreslagna uppdelningen i praktiken lyckas bäst om vardera linjen har sin egen operativa ledning.

Utskottet omfattar kritiken av organisationernas namn. Därför föreslår den följande ändringar:

— ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder ändras till brottspåföljdsverket och

— centralen på samhällspåföljder ändras till kriminalvårdsväsendet, vilket svarar mot definitionen i gällande lagstiftning. I så fall kan också det traditionella namnet kriminalvård bibehållas

och båda verkställighetsenheterna är ämbetsverk. Därmed är det klart att de är sinsemellan parallella.

Ställningen för Kriminalvårdsföreningens personal och vissa egendomsregleringar i samband med att föreningen läggs ned

Enligt propositionens motivering övergår största delen av Kriminalvårdsföreningens personal i statens tjänst. För deras vidkommande är bestämmelserna helt i sin ordning.

Däremot är avsikten inte att personalen vid verksamhetscentralen i Tammerfors skall flytta över i statens tjänst, utan den service som centralen har tillhandahållit kommer att ordnas i samråd med någon organisation eller flera organisationer typ stiftelse eller förening som står utanför statsförvaltningen. Utskottet anser att också deras villkor måste säkerställas för att propositionen skall kunna godkännas.

Enligt detaljmotiveringen kommer Kriminalvårdsföreningens egendom i samband med nedläggelsen att regleras genom avtal mellan föreningen och staten. I avtalet skall anges vilken del av Kriminalvårdsföreningens medel som förs över till staten och vilken del till den kriminalvårdssammanslutning som skall inrättas.

Enligt vad utskottet har erfarit har justitieministeriet tillsatt en arbetsgrupp för att bereda dessa egendomsregleringar. Arbetsgruppen har varit enhällig i fråga om behovet av en förening eller stiftelse någonstans mittemellan myndighetsverksamhet och fri medborgarverksamhet samt om att sammanslutningen bör få statligt stöd. En stiftelse har ansetts vara den lämpligaste formen av sammanslutning. Enligt uppgift till utskottet har arbetsgruppen nått samförstånd om att Kriminalvårdsföreningens fastighet vid Kinaborgsgatan 2 i Helsingfors skall överlåtas till den stiftelse som grundas. Hyresintäkterna av fastigheten räcker till för att hålla i gång verksamhetscentralen i Tammerfors. Arbetsgruppen diskuterar fortfarande hur egendomen skall regleras; skall den egendom som tillfaller stiftelsen flyttas direkt från Kriminalvårdsföreningen till stiftelsen och bilda dess grundkapital eller skall Kriminalvårdsföreningens förmögenhet först

överlåtas till staten, som sedan fattar beslut om överlåtelse av ägande- eller besittningsrätten till egendomen vidare till förmån för kriminalvårdsstiftelsen. Utskottet har försäkrats om att egendomsregleringarna är så långt framskridna att de genomförs i någondera formen. Också frågan om att grunda en stiftelse har fortskridit så långt att det har kartlagts vilka instanser som kommer att stå bakom den och dess stiftelseurkund är under arbete, vilket betyder att det går att säkerställa den fast anställda personalens ställning vid verksamhetscentralen i Tammerfors. Utskottet föreslår ett uttalande om detta. (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Vid verksamhetscentralen i Tammerfors finns också personal som har anställts för viss tid för olika projekt och deras arbete upphör när projektanslagen tar slut i vår. Organisationsåtgärderna har inget samband med detta. Justitieministeriet har på olika vägar försökt utverka pengar för förlängning också av denna verksamhet som gett gott resultat, men än så länge är framtiden oviss. Utskottet anser att verksamheten också till denna del absolut bör få fortsätta och föreslår ett uttalande om detta. (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Eftervården av frigivna fångar

År 1870 bildades Fängelseföreningen i Finland. Föreningen skaffade medel för att trygga villkoren för frigivna fångar. Som mål för vården av frigivna fångar ställdes att förebygga återfallsbrottlighet och att förbättra deras moral som satt i fängelse. Så sent som på 1980-talet hade fängelseföreningens efterträdare kriminalvården hand om dessa uppgifter. Det skedde bland annat genom att den övervakade villkorligt frigivna och tillhadahöll bostäder för frigivna fångar. När Kriminalvårdsföreningen på 1990-talet fick i uppdrag att verkställa samhällstjänsten och senare också försöket med ungdomsstraff, avsatte inga nya medel för uppgiften. Därmed förvandlades kriminalvårdsuppgifterna till verkställighet av samhällspåföljder och det ursprungliga målet och uppgiften — att sköta eftervården av frigivna fångar — kom att spela en obetydlig biroll.

När socialvårdslagen stiftades på 1980-talet var det meningen att eftervården av frigivna fångar skulle flyttas över på kommunernas socialvården. I verkligheten har det inte gått så, utan de frigivna har marginaliserats i systemet. Därför har det på flera håll ansetts viktigt att denna uppgift ordnas på nytt. Justitieministeriet tillsatte i februari 2000 en kommission med uppgift att utreda möjligheterna att samordna påföljdsystemet och samhällets stödsystem (den s.k. SYTY-kommissionen).

Utskottet finner det viktigt att resultaten av denna kommissions arbete kan omsättas i praktiken så snabbt som möjligt. Justitieministeriets företrädare har underrättat utskottet om att anslag för att få i gång verksamheten har avsatts i ministeriets rambudget för 2002. Också med tanke på detta är det viktigt att organisationen fungerar väl.

Utveckling av förvaltningen av straffverkställighet

Fångvårdens utbildningscentral fortsätter under sitt tidigare namn, men den utbildning som kriminalvården haft hand om kommer att ingå i dess uppgifter. Det är viktigt att utbildningscentralen genom sin verksamhet kan bidra till ökad kännedom om och växelverkan mellan kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet, menar utskottet. Vidare behöver utbildningen för vakter läggas om så att vakterna har kompetens också för ett bredare spektrum av uppgifter som utvecklingen av straffverkställigheten för med sig. I det sammanhanget måste deras lönegrunder ses över.

Det är viktigt att det på längre sikt kan inrättas ett enhetligt ämbetsverk för straffverkställighet så att de till buds stående resurserna kan nyttiggöras på bästa sätt, anser utskottet.

Detaljmotivering

1 Lag om förvaltning av straffverkställighet

Upprepade lagtekniska ändringar. I den allmänna motiveringen anförs utskottets syn på att benämningen ämbetsverket för frihetsbegrän-

sande påföljder ändras till brottspåföljdsverket och den föreslagna centralen för samhällspåföljder till kriminalvårdsväsendet.

På grund av dessa namnändringar måste en lång rad lagtekniska justeringar göras i lagförslaget. De nämns inte särskilt längre fram.

2 §. Organisationen av straffverkställighet. I paragrafen ingår bestämmelser om hur straffverkställigheten skall organiseras. Den föreslagna organisationsstrukturen har varit svårbegriplig. Utskottet föreslår därför att bestämmelsen i 2 mom. ersätts med följande tre separata nya moment:

— i den bestämmelse som blir 2 mom. föreskrivs om kriminalvårdsväsendets organisation och ledning. Kriminalvårdsväsendet skall ha regionala enheter och det leds av kriminalvårdsväsendets överdirektör,

— i det nya 3 mom. finns bestämmelser om fångvårdsväsendets organisation och ledning. Till fångvårdsväsendet hör slutna anstalter, öppna anstalter och sjukhusenheter och det leds av en generaldirektör.

— Enligt det nya 4 mom. är fångvårdsväsendets generaldirektör chef för brottspåföljdsverket.

Dessa ändringar avser inte att rubba verksamhetsprincipen för det i propositionen föreslagna ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder.

3 §. Uppgifter för ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder. Enligt paragrafens 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om uppgifterna för brottspåföljdsverket genom förordning av statsrådet.

Utskottet föreslår att momentet kompletteras med att det beträffande verkets uppgifter dessutom gäller vad som särskilt bestäms i lag. Meningen är att det utöver de uppgifter som räknas upp i förvaltningslagen i framtiden skall gå att föreskriva om verkets uppgifter också i lagstiftningen om straffverkställighet.

4 § (Ny). Avgörande av ärenden vid brottspåföljdsverket. Hänvisande till den allmänna motiveringen föreslår utskottet att lagen komplette-

ras med en ny paragraf om avgörande av ärenden vid brottspåföljdsverket. Den nya paragrafen avser att tydliggöra kompetensfördelningen i ärenden som gäller kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet. Överdirektören för kriminalvårdsväsendet har den generella beslutanderätten i alla de ärenden vid verket som gäller kriminalvårdsväsendet eller verkställigheten av samhällspåföljder. Övriga ärenden vid brottspåföljdsverket avgörs av generaldirektören för fångvårdsväsendet. Avvikelse från huvudregeln tillåts om så har föreskrivits eller bestämts i arbetsordningen. Med avvikelse avses framför allt delegering av beslutanderätten till lägre nivå.

Till följd av paragraftillägget uppränumreras de följande paragraferna.

13 (12) §. Övergångsbestämmelser om personalen. Under utskottsbehandlingen framgick det att paragrafen saknar de bestämmelser som vanligen ingår i lagar av denna typ om åsidosättande av de nya behörighetsvillkoren när tjänsterna besätts för första gången. Utskottet föreslår en komplettering av paragrafen med att en anställd vid Kriminalvårdsföreningen kan utnämnas till motsvarande tjänst eller tjänsteförhållande hos staten utan hinder av bestämmelserna om behörighetsvillkor.

2 Lag om Fångvårdens utbildningscentral

Namnet på det nya centrala ämbetsverket i den föreslagna 5 § har i enlighet med utskottets ståndpunkt ändrats till brottspåföljdsverket.

3 Lag om ändring av lagen om verkställighet av straff

Återkommande lagtekniska ändringar. Av den allmänna motiveringen framgår utskottets ståndpunkt att namnet på ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder skall ändras till brottspåföljdsverket och namnet på centralen för samhällspåföljder till kriminalvårdsväsendet.

Till följd av dessa två namnändringar krävs ett antal lagtekniska justeringar i lagförslaget. Dessa ändringar nämns inte särskilt nedan.

1 kap. 8 §. Närmare bestämmelser. Den föreslagna ändringen i paragrafen har redan gjorts genom ändringen av lagen om verkställighet av straff, en ändring som grundar sig på två separata propositioner (RP 171/2000 rd och RP 35/2000 rd). Därför måste paragrafen strykas i lagförslaget. Därtill stryks passusen om ändringen i ingressen.

2 kap. 9 c §. Utskottet har gjort de ändringar i paragrafen som följer av en separat ändring av lagen om verkställighet av straff, som för närvarande ligger hos riksdagen för godkännande.

2 kap. 10 a, 10 b och 11 §. I propositionens motivering konstateras att fängelsernas direktorier kommer att avskaffas och deras uppgifter överförs på fängelsedirektörerna. Därtill påpekas att direktionerna avskaffas genom ett förslag till ändring av lagen om verkställighet av straff, som lämnas till riksdagen i början 2001 och som ökar fångarnas rätt att söka ändring.

Under utskottsbehandlingen observerades det att denna proposition innehåller en del ändringsförslag som inte hänger samman med den nu föreliggande propositionen om en organisationsändring utan med en senare proposition om avskaffande av fängelsedirektionerna. Detta gäller bestämmelserna om disciplinärt straff, bestraffning med enrum och beläggning med fängsel. Av denna anledning föreslår utskottet att 10 a, 10 b och 11 § stryks i lagförslaget och i ingressen.

3 kap. 6 §. I lagtexten finns ett tryckfel. Texten är uppdelad på två stycken men hör till samma 2 mom. Utskottet har rättat till felet, som inte påverkar den svenska texten.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Utskottet föreslår att lagförslaget kompletteras med en ikraftträdelsebestämmelse, som av misstag fallit bort.

Ingressen. Riksdagen har förelagts en separat lag om ändring av lagen om verkställighet av straff och där föreslås att 1 kap. kompletteras med en ny 8 a §. Eftersom i princip samma bestämmelser om administreringen av verkställighet av straff tagits in i lagen, men i utvidgad form, föreslår utskottet att ingressen kompletteras med en bestämmelse om upphävande av 1 kap. 8 a §.

4 Lag om ändring av lagen om samhällstjänst

Återkommande lagtekniska ändringar. Ovan konstateras att utskottet föreslår att namnet på ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder ändras till brottspåföljdsverket och namnet på centralen för samhällspåföljder till kriminalvårdsväsendet. Namnändringarna kräver ett antal lagtekniska ändringar i lagförslaget.

2 §. Verkställighet av samhällstjänst. Utskottet föreslår att paragrafen omformuleras med modell från det första lagförslaget gällande verkställighet av straff. Det betyder att uttrycket Yhdyskuntapalvelun toimeenpano byts ut mot Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano och verbet vastaa mot verbet huolehtii. Ändringarna påverkar inte den svenska texten.

5 Lag om ändring av lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff

Återkommande lagtekniska ändringar. Organisationsnamnet centralen för samhällspåföljder förekommer ett antal gånger i lagförslaget. Eftersom utskottet stannat för att föreslå namnet kriminalvårdsväsendet, har namnet ändrats i alla de paragrafer där det förekommer.

2 §. Ungdomsstraff. Utskottet föreslår samma ändring som i 2 § lagen om samhällstjänst. Efter ändringen sägs det i 2 § 4 mom. att kriminalvårdsväsendet svarar för verkställighet av ungdomsstraff.

6 Lag om ändring av lagen om unga förbrytare

I flera av de föreslagna lagarna talas om ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder och centralen för samhällspåföljder. Såsom i fråga om de tidigare lagförslagen bör namnen också här ändras till brottspåföljdsverket och kriminalvårdsväsendet.

7 Lag om ändring av 1 § lagen om rannsakningsfångelse

I lagförslaget föreslås att justitieministeriets nuvarande uppgift att godkänna de anstalter där rannsakningsfångar kan förvaras förs över på ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder.

Eftersom man med anstalter där rannsakningsfångar kan förvaras avser polisinsrättningar som lyder under inrikesministeriets förvaltningsområde, menar utskottet att det trots allt vore bäst att behålla beslutanderätten på ministerienivå, det vill säga hos justitieministeriet.

Lagförslaget är följaktligen obehövt och utskottet föreslår att det förkastas.

Utskottets ändringsförslag**1.****Lag****om förvaltning av straffverkställighet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

2 §

Organisationen av straffverkställighet

Myndigheter som verkställer straff är *kriminalvårdsväsendet* och *fångvårdsväsendet*, som

8 Lag om ändring av 4 § straffregisterlagen och**9 Lag om ändring av 24 och 27 § lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål**

Namnen ämbetsverket för frihetsbegränsande påföljder och centralen för samhällspåföljder som ingår i lagförslagen har ändrats till de av utskottet föreslagna nya namnen brottspåföljdsverket och kriminalvårdsväsendet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att det sjunde lagförslaget förkastas,

att lagförslagen 1—6, 8 och 9 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att två uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).

båda lyder under justitieministeriet, samt *brottspåföljdsverket* som sköter deras centralförvaltningsuppgifter.

Kriminalvårdsväsendet omfattar regionala enheter och leds av överdirektören för kriminalvårdsväsendet.

Fångvårdsväsendet omfattar slutna anstalter, öppna anstalter samt sjukhusenheter. Det

leds av generaldirektören för fångvårdsväsendet. (Nytt 3 mom.)

Brottspåföljdsverket leds av generaldirektören för fångvårdsväsendet. (Nytt 4 mom.)

Kriminalvårdsväsendet, fångvårdsväsendet samt brottspåföljdsverket organiseras på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

3 §

Uppgifter för brottspåföljdsverket

Brottspåföljdsverket har till uppgift att

1) leda och utveckla verkställigheten av straff i enlighet med mål om vilka överenskommits med justitieministeriet,

2) granska och övervaka verkställigheten av straff,

3) som högsta organ verkställa samhällspåföljder och fängelsestraff samt styra och övervaka verkställigheten,

4) i samarbete med Fångvårdens utbildningscentral utveckla grund- och vidareutbildning samt kompletterande utbildning av personalen inom straffverkställigheten,

5) organisera förvaltnings- och serviceuppgifter som är gemensamma för kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet; samt

6) ha hand om det internationella samarbetet på sitt verksamhetsområde.

Beträffande uppgifterna för brottspåföljdsverket gäller dessutom vad om dem föreskrivs särskilt genom lag. Närmare bestämmelser om uppgifterna för brottspåföljdsverket kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 § (Ny)

Avgörande av ärenden vid brottspåföljdsverket

Ärenden som gäller kriminalvårdsväsendet eller verkställigheten av samhällspåföljder och som skall behandlas vid brottspåföljdsverket avgörs av överdirektören för kriminalvårdsväsendet, om det inte har föreskrivits eller bestämts i arbetsordningen att någon annan tjänsteman skall avgöra dem. Övriga ärenden vid ämbets-

verket avgörs av generaldirektören för fångvårdsväsendet, om det inte har föreskrivits eller bestämts i arbetsordningen att någon annan tjänsteman skall avgöra dem.

Närmare bestämmelser om avgörande av ärenden vid brottspåföljdsverket kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 (4) §

Uppgifter för kriminalvårdsväsendet

Kriminalvårdsväsendet har till uppgift att ha hand om verkställigheten av övervakning av villkorligt dömda unga förbrytare, ungdomsstraff och samhällstjänst samt av övervakning av villkorligt frigivna.

I fråga om uppgifterna för kriminalvårdsväsendet gäller dessutom det som bestäms särskilt genom lag. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser om uppgifterna för kriminalvårdsväsendet meddelas.

6 (5) §

(Som i RP)

7 (6) §

Tjänstemännens allmänna skyldigheter

Utöver vad som annars anges om statstjänstemäns skyldigheter skall en tjänsteman vid kriminalvårdsväsendet, fångvårdsväsendet och brottspåföljdsverket i alla situationer handla så att syftet med verkställigheten av straff och tjänstemannens opartiskhet inte äventyras.

8 (7)—11 (10) §

(Som i RP)

12 (11) §

Övergångsbestämmelser om uppgifterna

När denna lag träder i kraft överförs ärenden som är anhängiga vid Kriminalvårdsförbundet till brottspåföljdsverket eller kriminalvårdsväsendet i enlighet med vad som bestäms om kom-

petensfördelningen mellan dem i lag eller genom statsrådets förordning utfärdad med stöd av lag.

De ärenden som är anhängiga vid justitieministeriet när denna lag träder i kraft och som gäller verkställighet av samhällspåföljder och fängelsestraff samt genomförande av förvaring i rannsakningsfängelse samt som enligt lag eller statsrådets förordning utfärdad med stöd av lag hör till *brottspåföljdsverket* eller *kriminalvårdsväsendet*, överförs när lagen träder i kraft till *brottspåföljdsverket* eller *kriminalvårdsväsendet*.

13 (12) §

Övergångsbestämmelser om personalen

En anställd vid Kriminalvårdsföreningen kan med eget samtycke utses till tjänst eller tjänsteförhållande för viss tid eller arbetsavtalsförhållande vid justitieministeriet, *brottspåföljdsverket*, *kriminalvårdsväsendet* eller fängsvårdsväsendet. När tjänster besätts eller beslut om utnämning till tjänsteförhållanden för viss tid första gången fattas utnämningens beslut av justiti-

tieministeriet, som kan utnämna en anställd vid *Kriminalvårdsföreningen* till motsvarande tjänst eller tjänsteförhållande utan hinder av *behörighetsvillkoren*. När en anställd vid *Kriminalvårdsföreningen* utses till tjänsteman eller anställs genom arbetsavtal vid nämnda myndigheter, beaktas vid bestämningen av anställningsvillkoren tjänstgöringstiden vid *Kriminalvårdsföreningen* som om det vore fråga om statstjänst. Även vid tillämpning av 1 § lagen om statens pensioner (280/1966) beaktas tjänstgöringstiden före den 1 augusti 2001 vid *Kriminalvårdsföreningen* som om det vore fråga om statstjänst.

Tjänstemän och motsvarande tjänster vid justitieministeriets fängsvårdsavdelning kan genom beslut av justitieministeriet överföras till *brottspåföljdsverket*, *kriminalvårdsväsendet* eller fängsvårdsväsendet. Överföringen av en tjänst kräver inte samtycke av tjänstemannen.

När tjänster vid *brottspåföljdsverket* och *kriminalvårdsväsendet* första gången besätts, kan tjänsterna tillsättas utan att de ledigförklaras, om tjänsten besätts med personer som avses i 1 eller 2 mom.

2.

Lag

om Fångvårdens utbildningscentral

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1—4 §
(Som i RP)

5 §

Rättelse och sökande av ändring

(1 mom. som i RP)

Den som sökt in till utbildning vid Fångvårdens utbildningscentral och som inte antagits

som studerande till behörighets- eller vidareutbildning i straffverkställighet har rätt att skriftligen söka rättelse i beslutet hos *brottspåföljdsverket* inom 30 dagar efter att beslutet delgivits.

En studerande som enligt ett beslut av utbildningscentralens direktions avstängs från undervisningen för viss tid eller helt får skriftligen söka rättelse hos *brottspåföljdsverket* inom 14 dagar efter att beslutet delgivits honom. En stu-

derande kan hos direktören för utbildningscentralen söka rättelse i bedömningen av en studieprestation eller ett motsvarande beslut som gäller studierna inom 14 dagar efter att beslutet delgivits. Ändring i ett beslut i vilket rättelse kan sökas får inte sökas genom besvär.

(4 mom. som i RP)

6 §
(Som i RP)

3.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av straff

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 19 december 1889 om verkställighet av straff (39/1889) 1 kap. 8 a § sådan den lyder i lag 19/2001,

ändras (utesl.) 1 kap. 2 och 7 (utesl.) §, 2 kap. 1 § 1 mom., 1 b § 1 och 2 mom., 1 d § 1 och 3 mom., 3, 3 a och 3 b §, 3 d § 3 mom., 6 § 2 mom., 9 a § 1 mom., 9 c (utesl.) §, 13 § 3 och 4 mom., 14 § 1 och 2 mom., 14 a § 2 och 3 mom., (utesl.), 15 § 3 mom., 3 kap. 2 b § 1 mom., 2 c § 1 mom., 6 § 2 mom. (utesl.), 8 § (utesl.), 4 kap. 1 § 2 mom., 2 och 3 §, 6 § 2 mom. och 7 § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 kap. 2 och 7 §, 2 kap. 1 d § 1 mom. och 9 a § 1 mom. (utesl.), 4 kap. 2 §, 6 § 2 mom. och 7 § 2 mom. i lag 128/1995, (utesl.) 2 kap. 1 § 1 mom (utesl.), 3 kap. 6 § 2 mom. samt 4 kap. 1 § 2 mom. och 3 § i lag 612/1974, 2 kap. 1 b § 1 och 2 mom. (utesl.), 3 och 3 a § i lag 302/1971, 2 kap. 1 d § 3 mom. i lag 555/1990, 2 kap. 3 b § i nämnda lagar 302/1971 och 128/1995, 2 kap. 3 d § 3 mom. och 6 § 2 mom. samt 3 kap. 2 b § 1 mom. och 2 c § 1 mom. i (utesl.) lag 364/1999, 2 kap. 9 c § i nämnda lag 19/2001, 2 kap. 13 § 3 och 4 mom. i lag 506/1988, 2 kap. 14 § 1 mom. i lag 1036/1975, 2 kap. 14 § 2 mom. i lag 840/1971, 2 kap. 14 a § 2 mom. i lag 349/1990, 2 kap. 14 a § 3 mom. i lag 203/1966, 2 kap. 15 § 3 mom. i nämnda lag 349/1990 (utesl.) samt 3 kap. 8 § i nämnda lagar 612/1974 och 128/1995, som följer:

1 luku

7 §

Allmänna stadganden

Överföring av behörighet

2 §

Straffanstalter

Ärenden som enligt denna lag eller en förordning av statsrådet eller justitieministeriet som har utfärdats med stöd av den eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av dessa avgörs av straffanstaltens direktör kan genom beslut av *brottspåföljdsverket* anförtros även någon annan tjänsteman vid anstalten för avgörande i enlighet med vad som bestäms i arbetsordningen för anstalten. Beslutanderätt i disciplinära ärenden och ärenden som gäller kroppsbesiktning enligt 2 kap. 9 b § 2 mom., förvaring av

(1 mom. som i RP)

Öppna anstalter är öppna fängelser, arbetskolonier och andra straffanstalter eller sådana avdelningar vid straffanstalter som *brottspåföljdsverket* har bestämt att skall vara öppna anstalter

(3 mom. som i RP)

penningmedel och hållande av en fånge avskild enligt 3 kap. 9 § 2 mom. kan dock inte överföras. Om övrig beslutanderätt som tillkommer en tjänsteman vid en straffanstalt bestäms vid behov i anstaltens arbetsordning enligt anvisningar av *brottspåföljdsverket*.

8 §
(Utesl.)

2 kap.

Allmänna stadganden om fängelsestraff och om förvandlingsstraff för böter

1 §

Den som blivit dömd till fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter skall, sedan domen vunnit laga kraft, utan dröjsmål befordras att avtjäna sitt straff. För utjämning av växlingarna i antalet personer som anländer till straffanstalterna kan *brottspåföljdsverket* utfärda bestämmelser om vilka dagar straffanstalterna mottager till straff dömda. Verkställighetens inledande får likväl icke av denna orsak framskjutas längre tid än fyra månader från det domen vann laga kraft.

1 b §

Är den dömd på grund av allvarlig sjukdom eller svår skada i sådant tillstånd, att hans vård skulle äventyras av att han befordras till straffanstalt, eller är han sinnessjuk, skall *brottspåföljdsverket* uppskjuta inledandet av straffets verkställighet tills den dömd tillfrisknat. Befinner sig vederbörande person likväl redan i straffanstalt eller tvångsinrättning eller vårdas han på åtgärd av fångvårdsmyndigheterna utom anstalten, då straffets verkställighet skulle kunna inledas, må straffet verkställas.

Befinner sig fånge på grund av fortgående allvarlig sjukdom eller svår skada i livsfara eller i tillstånd som kräver specialvård eller är han sinnessjuk och skulle vården av honom på åtgärd av fångvårdsmyndigheterna föranleda särskilda svårigheter, må *brottspåföljdsverket* på framställning av straffanstaltens direktör eller efter

att ha hört honom frigiva fången för vård utom anstalten.

1 d §

Uppskov med verkställighet av straff med högst ett år på de grunder som anges i 1 c § beviljas av utmätningsman i egenskap av verkställighetshandlingens utmätningsmannen till handa. *Brottspåföljdsverket* kan på de grunder som anges i 1 c § ytterligare skjuta upp verkställigheten av fängelsestraffet med högst ett år åt gången, om det är förenligt med allmän fördel.

Om utmätningsmannen inte beviljar uppskov med verkställigheten, skall avslagsbeslutet omedelbart underställas *brottspåföljdsverket*. Beslutet skall också underställas, om ett kortare uppskov än det som söktes har beviljats och uppskovet är kortare än tre månader. Justitieministeriet meddelar närmare anvisningar om underställningsförfarandet. Ett avslagsbeslut underställs inte, om

1) den som ansöker om uppskov trots uppmaning inte har lämnat upplysningar om de grunder som nämns i hans ansökan,

2) de grunder som nämns i ansökan uppenbart är osanna,

3) sökanden har begått nya brott eller det finns grundad anledning att anta att han drar sig undan verkställigheten,

4) sökanden är häktad i målet, eller om

5) *brottspåföljdsverket* av någon annan grundad anledning har beslutat att uppskovsbeslut i fråga om fängelsestraff inte behöver underställas.

3 §

Har inledandet av straffverkställigheten fördröjts eller straffverkställigheten avbrutits utan fånges förskyllan, skall *brottspåföljdsverket* eller straffanstaltens direktör enligt av ministeriet utfärdade föreskrifter bestämma, huruvida den tid som åtgått härtill helt, delvis eller alls skall inräknas i strafftiden.

3 a §

Fånge må på åtgärd av *brottspåföljdsverket* eller direktör för straffanstalt enligt av ämbetsverket utfärdade föreskrifter befordras till sjukhus eller motsvarande inrättning utom straffanstalten för vård eller undersökning.

(2 mom. som i RP)

Kallas fånge att höras inför annan myndighet än domstol, skall *brottspåföljdsverket* besluta, huruvida fången på grund härav skall få lämna straffanstalten.

(4 mom. som i RP)

3 b §

Brottspåföljdsverket eller, enligt av (*utesl.*) verket utfärdade föreskrifter, direktör för straffanstalt må giva fånge tillstånd att för en kort tid avlägsna sig från straffanstalten, om därtill föreligger viktigt skäl eller om det med hänsyn till strafftidens längd eljest bör anses vara motiverat. Vid behov må ledsagare förordnas för honom.

Den tid under vilken en fånge med stöd av ett i 1 mom. avsett tillstånd vistas utanför straffanstalten inräknas i strafftiden, om han har iakttagit villkoren i tillståndet. I annat fall skall *brottspåföljdsverket* eller, enligt föreskrifter som (*utesl.*) verket har meddelat, straffanstaltens direktör bestämma huruvida denna tid helt eller delvis skall inräknas i strafftiden. Har en fånge brutit mot villkoren i tillståndet att avlägsna sig, kan detta beaktas vid prövningen av om ett nytt tillstånd att avlägsna sig kan beviljas eller när villkoren för ett nytt tillstånd bestäms.

3 d §

Beslut om placering av en fånge utanför straffanstalten fattas av *brottspåföljdsverket* eller, i enlighet med anvisningar som (*utesl.*) verket meddelat, av straffanstaltens direktör. Närmare bestämmelser om placeringsavtal och dess villkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 och 9 a §
(Som i RP)

9 c §

I en straffanstalt kan det finnas avdelningar för fångar som förbinder sig att avstå från alkohol och andra rusmedel samt att på uppmaning lämna urin-, *saliv-* eller utandningsprov. En fånge som bryter sin förbindelse avlägsnas från avdelningen. Genom beslut av *brottspåföljdsverket* kan också en hel straffanstalt förordnas att vara en sådan enhet.

10 a, 10 b och 11 §
(*Utesl.*)

13 §

Om villkorlig frigivning beslutar *brottspåföljdsverket* eller fängelsets direktör enligt (*utesl.*) verkets anvisningar. Direktörens beslut enligt vilket en fånge inte skall frigives villkorligt inom en månad efter det han enligt anvisningar av *brottspåföljdsverket* tidigast kan frigives villkorligt skall föreläggas *brottspåföljdsverket* för avgörande. *Brottspåföljdsverket* kan bestämma att beslut av direktören även i andra fall skall föreläggas (*utesl.*) verket för avgörande.

När direktören behandlar ett ärende som gäller villkorlig frigivning skall han bereda fången tillfälle att bli hörd. Till de handlingar som skall tillställas *brottspåföljdsverket* skall direktören foga en redogörelse för vad fången har anfört vid behandlingen av ärendet. Ett avslag som gäller villkorlig frigivning skall motiveras.

14 §

Villkorligt frigiven skall under prövotiden stå under övervakning, om icke *brottspåföljdsverket* eller, enligt av ämbetsverket givna anvisningar, straffanstaltens direktör på grund av att prövotiden är kort eller av annat synnerligt skäl annorlunda besluter. Avsikten med övervakningen är att hindra den i villkorlig frihet försatte att begå nytt brott samt att stöda den övervakade i hans strävan att föra ett otadligt leverne.

(2 mom. som i RP)

14 a §

Om inte en villkorligt frigiven iakttar vad som stadgas i 1 mom. eller föreskrivs med stöd av det, eller om han annars bryter mot dessa stadganden eller föreskrifter (*misskötsamhet*), får domstolen förklara den villkorliga friheten förverkad. Överträder en villkorligt frigiven som inte står under övervakning stadgandena i 1 mom. 3 punkten eller honom enligt 6 punkten meddelade föreskrifter, får *brottspåföljdsverket* ställa honom under övervakning för den återstående prövotiden.

Har villkorligt frigiven under en övervakningstid av minst sex månader ådagalagt gott uppförande och föreligger grundad anledning att antaga, att det icke är nödvändigt att fortsätta övervakningen, må *brottspåföljdsverket* på framställning av övervakaren inställa övervakningen.

15 §

Står den frigivne inte under övervakning, får en anhållningsberättigad tjänsteman, om det inte finns tillräckliga skäl att förklara den villkorliga friheten förverkad, föreslå *brottspåföljdsverket* att den frigivne skall ställas under övervakning.

3 kap.

Om verkställighet i fängelse

2 b §

Genom beslut av *brottspåföljdsverket* kan en avdelning som är isolerad från den övriga anstalten (*säkerhetsavdelning*) av säkerhetsskäl inrättas vid en straffanstalt.

2 c §

Beslut om placering av en fånge vid säkerhetsavdelning fattas av *brottspåföljdsverket* på framställning av straffanstaltens direktör eller efter att (*utesl.*) verket har hört direktören. Fång-

en skall meddelas grunderna för placeringen, om meddelandet inte förorsakar fara för någon annans hälsa eller säkerhet eller inverkar störande på utredningen av ett brott.

6 §

Fånge som bör anses pålitlig får med tillstånd av *brottspåföljdsverket* eller, enligt av (*utesl.*)verket utfärdade föreskrifter, av direktören för straffanstalten under ordinarie arbetstid utföra arbete i frihet (*civilt arbete*). Den som har dömts för tjänsteförbrytelse kan likväl icke beviljas tillstånd att såsom civilt arbete sköta ofentlig tjänst eller befattning.

(*Utesl.*)

8 §

Brottspåföljdsverket eller, enligt av (*utesl.*)verket utfärdade föreskrifter, direktören för straffanstalten kan bevilja fånge, vars personliga närvaro i läroanstalt utom fängelset bör anses motiverad på grund av studier eller skolgång, tillstånd att för ändamålet avlägsna sig från straffanstalten.

Den tid fånge med stöd av ovan i 1 mom. avsett tillstånd vistas utom straffanstalten räknas såsom strafftid, om fången iakttagit villkoren i tillståndet. I annat fall skall *brottspåföljdsverket* eller, enligt av (*utesl.*)verket utfärdade föreskrifter, direktören för straffanstalten bestämma, huruvida denna tid helt eller delvis skall räknas såsom strafftid.

4 kap.

Om verkställighet i öppen anstalt

1 §

Öppen anstalt underlyder administrativt något fängelse eller är direkt underställd *brottspåföljdsverket* i enlighet med vad justitieministeriet bestämmer.

2 §

Brottspåföljdsverket kan förordna att förvandlingsstraff för böter och fängelsestraff på högst två år som ådömts för ett eller flera brott och med ett sådant straff sammanräknat förvandlingsstraff för böter skall avtjänas i en öppen anstalt. En förutsättning för förordnande till öppen anstalt är att den dömd lämpar sig för öppen anstalt och dess verksamhet och att det inte finns skäl att anta att han utan lov avlägsnar sig från anstalten.

Brottspåföljdsverket kan förordna att en fånge som avtjänar sitt straff i ett fängelse eller ungdomsfängelse skall överföras till en öppen anstalt för viss tid eller för att avtjäna återstoden av sitt straff, om åtgärden är ändamålsenlig av fängvårdsskäl. En fånge som inte har fyllt 18 år kan överföras till en öppen anstalt om detta, trots att han inte kan förvaras avskilt från de vuxna fångarna, är förenlig med fångens fördel. Förordnandet kan enligt anvisningar som *brottspåföljdsverket* har fastställt också ges av direktören för straffanstalten.

Visar sig en fånge som är intagen i öppen anstalt vara olämplig för en sådan anstalt med hänsyn till sin läggning, sitt uppförande eller sin fysiska kondition, kan *brottspåföljdsverket* på framställning av fängelsets direktör eller föreståndaren för den öppna anstalten eller sedan direktören eller föreståndaren har hörts besluta att han skall överföras till fängelse eller ungdomsfängelse. Tiden i öppen anstalt räknas härvid såsom strafftid.

3 §

Till öppen anstalt förordnad skall använda egna kläder. *Brottspåföljdsverket* kan dock bestämma, att i en eller flera av de öppna anstalterna skall iakttagas vad om fånges kläder i 2 kap. 7 § stadgas.

6 §
(Som i RP)

7 §

Har den som är intagen i öppen anstalt överförs till fängelse eller ungdomsfängelse på grund av ordningsförseelse eller överträdelse av villkoren i ett tillstånd att avlägsna sig eller ett tillstånd till civilt arbete eller studier räknas tiden i öppen anstalt såsom strafftid. För den som överförs till fängelse eller ungdomsfängelse med anledning av att han utan tillstånd avlägsnat sig från anstalten räknas tiden i den öppna anstalten inte såsom strafftid. Om förseelsens art eller något annat särskilt skäl påkallar det, kan *brottspåföljdsverket* bestämma att strafftiden skall räknas på något annat sätt. Har en i öppen anstalt intagen med stöd av 1 mom. överförs till fängelse eller ungdomsfängelse för viss tid, får tiden i öppen anstalt dock inte förklaras förverkad.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2001.
(Nytt)

4.

Lag

om ändring av lagen om samhällstjänst

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 12 december 1996 om samhällstjänst (1055/1996) 1 § 2 mom., 2 och 6 §, 7 § 2 mom., 8 § 1 mom., 9 § 1 mom., 11 § 1 mom. samt 12 och 13 § som följer:

1 §

Samhällstjänst

Högst fem timmar av ett samhällstjänststraff kan dock avtjänas så att tjänster avsedda att minska rusmedelsproblem anlitas på ett sätt som *kriminalvårdsväsendet* godkänner.

2 §

Verkställighet av samhällstjänst

För verkställighet av samhällstjänst svarar *kriminalvårdsväsendet*.

6 §

Tjänstgöringsplan

För utförande av samhällstjänst fastställer *kriminalvårdsväsendet* en tjänstgöringsplan med ett detaljerat tidsschema och övriga villkor för samhällstjänsten.

Kriminalvårdsväsendet kan av särskilda skäl med högst tre månader i sänder förlänga den tid inom vilken samhällstjänst enligt tjänstgöringsplanen skall utföras. Tiden får inte heller då den förlängts på detta sätt överstiga ett år och tre månader.

7 §

Tjänstgöringsvillkor

Om den dömda handlar i strid med tjänstgöringsplanen eller andra villkor, skall *kriminalvårdsväsendet* ge honom en muntlig eller skriftlig anmärkning.

8 §

Grovt brott mot tjänstgöringsvillkoren

Om den dömda inte börjar utföra samhällstjänst eller om han avbryter den eller på något annat sätt grovt bryter mot villkoren för tjänsten, skall *kriminalvårdsväsendet* utan dröjsmål

anmäla saken till allmän åklagare. Samtidigt skall *kriminalvårdsväsendet* förbjuda att samhällstjänst inleds eller bestämma att utförandet av tjänsten skall avbrytas.

9 §

Hinder för utförande av tjänst

Kan samhällstjänst av någon annan orsak än en som nämns i 8 § inte utföras inom den maximtid som anges i 5 § 1 mom, skall *kriminalvårdsväsendet* underrätta allmänna åklagaren om saken. Åklagaren för saken till den domstol som avses i 8 § 2 mom.

11 §

Nytt fängelsestraff

Om åklagaren beslutar att åtala en person som utför samhällstjänst för ett brott som enligt åklagarens bedömning kan medföra fängelsestraff, kan åklagaren underrätta *kriminalvårdsväsendet* om saken i syfte att förbjuda verkställighet av tjänstgöringen. *Kriminalvårdsväsendet* skall när den har fått meddelandet förbjuda att tjänstgöring inleds eller fortsätts.

12 §

Avdrag på grund av ett verkställt straff

Om en dom som avser samhällstjänst har gått i verkställighet fastän den inte har vunnit laga kraft och domen med anledning av ändringsökande ändras till fängelse, skall *brottspåföljdsverket* från fängelsestraffet dra av den tid som motsvarar den del av straffet som redan har verkställts som samhällstjänst.

Ett motsvarande avdrag skall göras när domstolen har förbjudit att samhällstjänst verkställs men inte har bestämt längden av den del av straffet som skall verkställas som fängelse, eller när en del av det gemensamma fängelsestraffet har avtjänats i form av samhällstjänst.

Brottsåförjdsverket skall från ett gemensamt samhällstjänststraff dra av den andel som tidigare har utförts i form av samhällstjänst samt också en tid som motsvarar den del av straffet som har avtjänats som fängelse.
(4 mom. som i RP)

13 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

5.

Lag

om ändring av lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 12 december 1996 om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1058/1996) 2 § 4 mom., 6 § 1 mom., 7 § 2 mom., 8 § 1 mom., 9 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom., 12 § 2 mom. och 13 §, av dessa lagrum 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 307/1999, som följer:

2 §

Ungdomsstraff

Kriminalvårdsväsendet svarar för verkställighet av ungdomsstraff.

6 §

Verkställighetsplan

Kriminalvårdsväsendet, socialnämnden på den dömdes boningsort och den övervakare som förordnats för den dömda uppgör en verkställighetsplan för ungdomsstraff, som *kriminalvårdsväsendet* fastställer. Planen kan endast av särskilda skäl ändras efter att den fastställts.

7 §

Den dömdes skyldigheter

Om den dömda handlar i strid med verkställighetsplanen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den, skall *kriminalvårdsväsendet* ge honom en skriftlig anmärkning.

8 §

Övervakare

Övervakare förordnas av *kriminalvårdsväsendet*.

9 §

Avtjänande av ungdomsstraff

Ungdomstjänst skall utföras inom den övervakningstid som domstolen bestämt. Om ungdomstjänst inte kan utföras inom denna tid av andra orsaker än de som nämns i 10 § 1 mom., kan *kriminalvårdsväsendet* förlänga övervakningstiden med sammanlagt högst tre månader. Om ungdomstjänst av ovan nämnda orsaker inte kan utföras inom den förlängda tiden, kan en domstol förlänga övervakningstiden med högst sex månader eller av särskilda skäl anse att straffet har avtjänats helt.

Om *kriminalvårdsväsendet* vill föra en fråga som gäller förlängning av övervakningstiden till domstol, skall den göra en utredning av frågan till allmänna åklagaren. Allmänna åklagaren skall utan dröjsmål föra saken till tingsrätten på

den ort där den dömda bor eller den domstol som i första instans har avgjort det brottmål som lett till ungdomsstraff.

10 §

Behandling av överträdelse av villkoren

Om den som har dömts till ungdomsstraff inte börjar utföra ungdomstjänst eller om han avbryter tjänsten eller på något annat sätt grovt bryter mot villkoren i verkställighetsplanen, skall *kriminalvårdsväsendet* utan dröjsmål göra en utredning av saken till allmänna åklagaren. *Kriminalvårdsväsendet* kan samtidigt bestämma att ungdomstjänst inte får påbörjas eller avbryta den.

12 §

Bestämmande av ett gemensamt straff

När ett gemensamt fängelsestraff har dömts ut enligt 1 mom., skall *kriminalvårdsväsendet* oberoende av ändringssökande omedelbart avbryta verkställighet av ungdomsstraffet. *Kriminalvårdsväsendet* kan avbryta verkställighet av ungdomsstraffet även när allmänna åklagaren meddelar *kriminalvårdsväsendet* att den som har dömts till ungdomsstraff kommer att åtalas för ett brott som enligt allmänna åklagarens bedömning kan leda till ett gemensamt fängelsestraff som avses i 1 mom.

13 §

(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

6.

Lag**om ändring av lagen om unga förbrytare**

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen den 31 maj 1940 om unga förbrytare (262/1940) 9, 10, 12 och 28 § som följer:

9 §

Brottspåföljdsverket skall organisera och leda övervakningen av villkorligt dömda unga förbrytare.

10 §

Då en villkorligt dömd ung förbrytare skall stå under övervakning, skall *kriminalvårdsväsendet* utse en tjänsteman vid *kriminalvårdsväsendet* eller en annan person som *kriminalvårdsväsendet* anser lämplig för uppgiften till övervakare för den dömda.

12 §

Har villkorligt dömd under en övervakningstid av minst sex månader uppfört sig väl och finnes även eljest skälig anledning att antaga, att övervakningens fortsättande icke är av nöden, kan övervakningen på framställning av övervakaren upphävas av *brottspåföljdsverket*.

28 §

(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

8.

Lag

om ändring av 4 § straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i straffregisterlagen av den 20 augusti 1993 (770/1993) det inledande stycket i 4 § samt 1 mom. 3 punkten samt 4 mom., av dessa lagrum 4 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1639/1995, som följer:

4 §

Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer

3) till brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fängvårdsväsendet för verkställighet av straff och för lämplighetsutredning samt till

behörig tjänsteman vid justitieministeriet för föredragning av benådningssärenden;

Uppgifter om juridiska personer lämnas ut till andra i 1 mom. avsedda myndigheter än brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fängvårdsväsendet.

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

9.

Lag

om ändring av 24 och 27 § lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 juni 1963 om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) 24 och 27 § som följer:

24 §

Begäran som avses i 1, 5, 10 och 17 § denna lag, framställs av vederbörande myndighet i Danmark, Island, Norge och Sverige. Brottspåföljdsverket avgör om begäran skall bifallas.

27 §

Begäran som avser verkställighet enligt 4 eller 8 § eller anordnande av i 15 eller 22 § förutsett övervakning i Danmark, Island, Norge eller Sverige framställs av brottspåföljdsverket.

Avser begäran verkställighet av förvandlingsstraff för böter, skall *brottspåföljdsverket* fastställa tiden för förvandlingsstraffet.

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen vid regleringen av Kriminalvårdsföreningens egendom ser till att den nya stiftelsen får en så stor del av Kriminalvårdsföreningens ursprungliga egendom att de av Kriminalvårdsföreningens verksamhetsformer kan fortsätta som inte förs över på staten och som avser att*

hjälpa frigivna fångar att integreras i samhället.

2. *Riksdagen förutsätter att verksamhetscentralen i Tammerfors får ett anslag för finansiering av nya projekt avsedda att främja lagöverträdarens rehabilitering, eftersom det vid centralen frigörs erfaren personal, vars tidigare verksamhet och projektarbete har visat sig ge goda resultat.*

Helsingfors den 4 december 2000

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Jyri Häkämies /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Annika Lapintie /vänst

Paula Lehtomäki /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Susanna Rahkonen /sd
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /cent
Marja Tiura /saml
Lasse Virén /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Kaisa Vuorisalo.

RESERVATION

Kriminalvårdsföreningens ursprungliga sociala uppgift, nämligen att hjälpa frigivna fångar att anpassa sig i samhället, har med tiden urholkats när föreningen har fått många nya uppgifter. Redan i flera år har föreningen haft hand om verkställigheten av samhällstjänst och ungdomsstraff.

I praktiken försvinner Kriminalvårdsföreningens ursprungliga verksamhet helt och hållet

med omorganiseringen, och ingenting nytt eller trovärdigt byggs upp trots utskottets uttalanden och hänvisningarna till verksamhetscentralen i Tammerfors.

Det hade behövts en fastare grund för den sociala "terminalvården" på vägen från fängelseporten ut i livet, för att lagarna skulle ha kunnat godkännas. Så är det inte nu och därför måste lagarna förkastas.

Helsingfors den 4 december 2000

Sulo Aittoniemi /alk